

Usnesení Městského soudu v Praze ze dne 30.05.1980, sp. zn. 11 Co 127/80, ECLI:CZ:MSPH:1980:11.CO.127.1980.1

Číslo: 30/1982

Právní věta: Byla-li závěť zrušena závětí pozdější (§ 480 odst. 1 o. z.), neobnoví se její účinnost tím, že pozdější závěť byla pak odvolána (§ 480 odst. 1 o. z.) anebo že byla zničena listina, na níž byla závěť napsána (§ 480 odst. 2 o. z.)

Soud: Městský soud v Praze

Datum rozhodnutí: 30.05.1980

Spisová značka: 11 Co 127/80

Číslo rozhodnutí: 30

Číslo sešitu: 6

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Dědění, Závěť

Předpisy: 40/1964 Sb. § 480

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Státní notářství pro Prahu 3 mezitimním rozhodnutím určilo, že je platná zůstavitelova závěť z 19. 7. 1972, ve které ustanovil dědičkami svého spoluvlastnického podílu na rekreační chatě čp. 104 s pozemkem v T. své neteře J. K. a Z. V. a dědičkou všeho, co je v jeho domácnosti, na chatě i na vkladních knížkách, svou manželku B. L. Podle názoru státního notářství oživila platnost této závěti, když zůstavitel zrušil svou pozdější závěť z 23. 5. 1975, vedle níž nemohla závěť předchozí obstát.

Proti tomuto rozhodnutí podala odvolání manželka zůstavitele a navrhla, aby bylo zrušeno a věc vrácena státnímu notářství k dalšímu řízení a k novému rozhodnutí. Měla za to, že státní notářství neposoudilo správně úmysl zůstavitele, který o svém majetku pořídil postupně třemi závětmi. Zejména ze zrušení třetí jeho závěti je prý patrné, že si uvědomil křivdu, jíž se na manželce dopustil v předchozích závětích. Za nesprávný také odvolatelka považuje názor státního notářství o konvalidaci druhé závěti, neboť občanský zákoník (zákon č. 40/1964 Sb.) nemá výslovné ustanovení o obnově platnosti závěti zrušené podle ustanovení § 480 o. z.

Městský soud v Praze zrušil rozhodnutí státního notářství a věc mu vrátil k dalšímu řízení a k novému rozhodnutí.

Z odůvodnění:

V projednávané věci zůstavitel pořídil tři vlastnoruční závěti, a to 18. 5. 1968, 19. 7. 1972 a 23. 5.

1975. Se zřetelem na obsah těchto závětí každá následující závěť zrušila závěť předchozí, protože vedle sebe nemohly obstát. Poslední závěť z 23. 5. 1975 zůstavitel částečně přeškrtl v části týkající se ustanovení jeho manželky dědičkou podílu na rekreační chatě a ponechal závěť nepřeškrtnutou jen v části vyslovující přání, aby manželka vyplatila určité částky synovci a neteřím při prodeji chaty.

První závěť zůstavitele z 18. 5. 1968 byla zrušena závětí z 19. 7. 1972 a závěť z 19. 7. 1972 byla zrušena závětí z 23. 5. 1975 (§ 480 odst. 1 o. z.). Je také nepochybné, že závěť z 23. 5. 1975 byla zůstavitelem zrušena v části, již byla manželka ustanovena dědičkou z podílu na chatě. Podle názoru odvolacího soudu zbytek závěti z 23. 5. 1975, ač ji zůstavitel nezrušil, je však od počátku neplatný podle ustanovení § 478 o. z., neboť obsahuje nepřípustné omezení dědičky spočívající v tom, že má určitým způsobem naložit s majetkem, který po zůstaviteli zdědí, tj. že má vyplatit z toho, co získá případným prodejem chaty, každé z tam uvedených osob po 5000,- Kčs.

V důsledku toho došlo by tedy po zůstaviteli k dělení podle zákona a jako jediná dědička ze zákona by přicházela v úvahu manželka zůstavitele.

Názor státního notářství o obnově platnosti druhé závěti zůstavitele z 19. 7. 1972 není správný. Nejde tu o odstranění následků neplatnosti právního úkonu nebo zhojení nedostatků vadného právního úkonu (o konvalidaci). Od počátku neplatný právní úkon nemůže být dodatečně upraven jinak než novým platným právním úkonem. Nejde ani o nápravu nedostatků vadného nebo neúplného právního úkonu, protože závěť z roku 1972, o níž jde, byla platným právním úkonem, který však byl později další závětí zrušen. Ze zákona nevyplývá, že by následky tohoto zrušení mohly být odstraněny zrušením pozdější závěti a že by se tedy existence zrušeného právního úkonu mohla takto obnovit. Takovou obnovu jednou zaniklého právního úkonu bez přímé právní úpravy v zákoně nelze jinak dovodit. V dříve platné právní úpravě bylo obnovení platnosti dřívější závěti upraveno v ustanovení § 723 obecného zákoníku občanského z roku 1811. Takovou úpravu nyní platný občanský zákoník (zákon č. 40/1964 Sb.) neobsahuje. To svědčí pro názor, že bez přímé právní úpravy se platnost závěti obnovit nemůže. Opačný závěr nelze dovodit ani z toho, že ustanovením § 480 o. z. ani jiným ustanovením občanského zákoníku (zákon č. 40/1964 Sb.) není výslovně stanoveno, jaké všechny následky zrušením závěti nastávají. Aby tedy od počátku zrušený právní úkon nabyl opět účinnosti, muselo by to být v zákoně výslovně stanoveno.

Z těchto důvodů bylo napadené rozhodnutí zrušeno a věc byla státnímu notářství vrácena k dalšímu řízení a k novému rozhodnutí (§ 221 odst. 1 písm. a/, § 227 o. s. ř.).